

Mirjana Radalj*

Cross-curricular planning and connecting extracurricular educational work

UDC 373.3.014.5:379.8-053.5
Professional articleAccepted: 24th December 2011
Confirmed: 15th February 2012

Summary: *Involving students in active forms of interdisciplinary learning based on the integration of various extra-curricular activity content, increases their motivation to engage personally in the process of knowledge acquisition and skills development. This complex form of interdisciplinary connection requires a collaborative team work of all extracurricular activity leaders involved in the project, in implementing the cross-curricular planning and integration connecting. With the designed didactic-methodical story, students are additionally motivated for acquisition -, intensification, definition and use of knowledge from various fields of education. Through the project task, as the most appropriate educational strategy, students are encouraged to critical and creative thinking and effective application of knowledge and ideas from various disciplines. Within the implementation of selected strategy, the possibility of achieving entrepreneurship encouragement and students' entrepreneurial skills development is emphasized.*

Key words: *didactic-methodical story, integration connecting, cross-curricular planning, entrepreneurial skills, the project task*

1. Uvod

Razvojni plan naše škole podrazumijeva razvoj poduzetničkih kompetencija učenika. Prema Nacionalnom okvirnom kurikulumu za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje (2010.), poduzetnička kompetencija jest: „razvoj učenika kao poduzimljivih, kreativnih i samostalnih osoba, spremnih na prihvaćanje promjena i preuzimanje rizika, kao pojedinaca s razvijenim socijalnim i komunikacijskim sposobnostima i temeljnim znanjima iz područja gospodarstva i vođenja poslova, te područja obrta.” Ona se u školi ostvaruje međupredmetnom temom *Poduzetništvo*, koja je programski razrađena i sastavni je dio Školskog kurikuluma. Njezin je cilj razvijanje poduzetničkih

osobina učenika, usvajanje znanja i razvijanje svijesti o profesionalnim i poduzetničkim mogućnostima. Program obuhvaća:

- organizaciju aktivnosti važnih za poduzetničku kompetenciju
- upoznavanje uspješnih pojedinaca
- aktivnosti kojima učenici iskazuju svoju solidarnost i pomažu onima kojima je pomoć potrebna
- upoznavanje različitih zanimanja
- izvannastavne aktivnosti kojima učenici samostalno planiraju program i način rada
- profesionalno usmjeravanje učenika na satovima razrednika
- redovnu i izbornu nastavu
- izvannastavne i izvanškolske aktivnosti
- informiranje i savjetovanje učenika i roditelja
- aktivnosti koje potiču poduzetništvo i, ponajprije, omogućuju provođenje poduzetničkih aktivnosti unutar učeničke zadruge.

Provođenje poduzetničkih aktivnosti unutar učeničke zadruge jedna je od ključnih zadaća u razvoju ove kompetencije. U školi djeluje učenička zadruga kojoj je cilj stvaranje pozitivnog odnosa učenika prema radu i poduzetničke klime u školi. Njezinim aktivnostima sustavno se potiče usvajanje, razvijanje i primjena znanja učenika o zadružnom organiziranju te inovativnost i usmjeravanje učenika prema poduzetništvu.

Studija Instituta za društvena istraživanja, kojom su obuhvaćeni i rezultati istraživanja provedenog i u našoj školi, pokazala je kako su ciljevi poticanja poduzetnosti nedovoljno realizirani (Institut za društvena istraživanja, 2007.). Stoga smo se iznimno trudili povećati broj poduzetničkih aktivnosti u školi. Interdisciplinarnim projektima iz područja turističke kulture, prema kojima je svim proizvodima naših učenika svrha ostvariti ciljeve i zadaće međupredmetne povezanosti učeničke zadruge s turističkom kulturom, značajno smo povećali broj odgojno-obrazovnih područja i poduzetničkih aktivnosti, a time i učenika u učeničkoj zadruzi.

Projekt *U potrazi za izgubljenom papučom* povezuje ciljeve, zadaće i sadržaje turističke kulture, kao društveno-humanističkog odgojno-obrazovnog područja, s različitim aktivnostima jezično-komunikacijskog, prirodoslovnog, tehničkog i umjetničkog područja izvannastavnog odgojno-obrazovnog rada. Suradnjom voditelja 14 izvannastavnih aktivnosti, u koje je uključeno 173 učenika, programski i kurikulumski planirano je ostvarivanje interdisciplinarne povezanosti i tijek rada svih 14 radionica u pet različitih odgojno-obrazovnih područja uključenih u projekt:

- društveno-humanističko područje
 - *turistička radionica*
- jezično-komunikacijsko područje
 - *radionica hrvatskoga jezika*
 - *dramska radionica*
- prirodoslovno područje
 - *maslinarska radionica*
 - *radionica kantarionova ulja*
 - *vrtlarska radionica*
 - *radionica proizvodnje sapuna*
- tehničko područje
 - *ribarska radionica*
 - *radionica tradicionalnih igračaka*
- umjetničko područje
 - *radionica oslikavanja stakla*
 - *radionica kaširanja*
 - *slikarska radionica*
 - *kiparsko-keramičarska radionica*
 - *radionice tradicijskih plesova*

2. Cilj projekta:

Cilj je projekta naučiti i osvijestiti jedinstvene kulturne i prirodne vrijednosti i potencijale u svom zavičaju te ih smjestiti u suvremeni kontekst turizma, čime bi se pridonijelo razvoju poduzetničkih ponašanja, vještina i stavova, kao i poduzetničke samoefikasnosti.

Odgovni cilj jest usvojiti sadržaje koji promiču ljubav i ponos prema svom zavičaju te pridonose očuvanju i promicanju kulturne baštine i tradicije, kao dijelova nacionalnog i kulturnog identiteta.

3. Projektni zadaci:

„U okviru odabrane odgojno-obrazovne strategije učenici moraju stjecati, upotrebljavati, produbljivati i utvrđivati odgovarajuća teorijska i praktična znanja, razvijati sposobnosti i radne navike, s mogućnošću i sposobnošću korelacije i transfera na teorijsku i praktičnu razinu“ (Papotnik i sur., 2008.). Projektni zadaci će se velikim dijelom ostvarivati grupnim radom u kojem članovi grupe jedan drugog potiču na suradnju, što povećava njihovu motivaciju pri stjecanju znanja i razvoju vještina (Klippert, 2001.). U skladu s etapnim ciljevima navodimo projektne zadatke.

3.1. Istražiti i upoznati prirodnu i kulturnu baštinu svog zavičaja.

Integracijom odgojno-obrazovnih sadržaja povezanih sa životnim okruženjem učenika uključeni su i pojedinačni aspekti izvannastavne aktivnosti (Terhart, 2001.). Prema osmišljenoj didaktičko-metodičkoj priči učenici terenskom nastavom ostvaruju programske zadatke izvannastavne aktivnosti u koju su uključeni, sudjeluju *u potrazi za izgubljenom papučom* te istražuju i upoznaju prirodnu i kulturnu baštinu Makarske.

Izvanastavne aktivnosti	Programski zadatak:	Projektni zadatak:
- turistička radionica	obilazak biskupskoga groba	katedrala sv. Marka
- dramska radionica	upoznavanje legende	franjevački samostan
- radionica hrvatskoga jezika	prikupljanje zavičajnih riječi	Kačićev trg
- maslinarska radionica	obilazak obližnjeg maslinika	marijansko svetište Vepric
- radionica kantarionova ulja	branje gospine trave	poluotok Sv. Petar
- vrtlarska radionica	upoznavanje biljnih vrsta	botanički vrt Kotišina
- radionica domaćeg sapuna	isprobavanje djelotvornosti sapuna	Mletačka česma
- ribarska radionica	ribolov	poluotok Osejava
- radionica tradicionalnih igračaka	oživljavanje starih igara	Kalalarga
- radionica oslikavanja stakla	slikanje na staklu	palača Tonoli
- radionica kaširanja	uzorak školjke za kaširanje	Malakološki muzej
- slikarska radionica	slikanje palače	Palača
- kiparsko-keramičarska radionica	traženje gline	Park prirode „Biokovo“
- radionica tradicionalnih plesova	uvježbavanje plesa	crkva sv. Filipa

3.2. Jedinstvenim vrijednostima i potencijalima dati turističku svrhu, što uključuje :

- pisanje konačnog sažetka osmišljenog u turističko-promidžbenu priču (prilog 1)
- izrada biskupske papuče kao izvornog suvenira grada Makarske (prilog 2)
- izrada kataloga proizvoda kojima se promovira novi izvorni suvenir – *biskupska papuča*, kao i ostali autohtoni suveniri učeničke zadruge

- izrada turističkog vodiča u kojem će se predstaviti 14 najznačajnijih turističkih odredišta prirodne i kulturne baštine grada Makarske, koja bi trebao upoznati svaki turist vođen *potragom za izgubljenom papučom*
- pisanje scenarija turističke promidžbe vrijednosti i potencijala u zavičaju (prilog 3)
- priprema i uvježbavanje scenske interpretacije turističkih vrijednosti i potencijala Podbiokovlja¹
- priprema multimedijalnog prikaza prirodne i kulturne baštine i turističkih potencijala
- priprema posebnog priloga za školski list s prikazom turističko-promidžbene priče *U potrazi za izgubljenom papučom*
- priprema i postavljanje izložbe biskupskih papuča i drugih izvornih suvenira koji se izrađuju u učeničkoj zadruzi
- izrada plakata i pozivnica
- organizacija turističko-promidžbenog *Sajma sv. Lovre* iz 18. stoljeća, koji se vezuje uz ime biskupa Bijankovića čiju su izgubljenu papuču učenici i tražili²
- interpretacija jedinstvenih vrijednosti i potencijala u zavičaju na razini škole, grada Makarske, Splitsko-dalmatinske županije te na državnoj i međunarodnoj razini

4. Analiza projektnih aktivnosti

4.1. Razine učenja:

Projektni zadatak činili su odgojno-obrazovni elementi, zadaci i ciljevi na svim stupnjevima Bloomove taksonomije (Churches, 2008.):

1. Dosjećanje – učenici su:

- ✓ *popisivali* najpoznatija turistička odredišta u zavičaju
- ✓ *opisivali* ljepote prirodne i kulturne baštine Makarske

¹ Prema zamišljenom scenariju 48 učenika će na *Sajmu sv. Lovre* predstaviti novi izvorni suvenir Makarske – *14 biskupskih papuča*, a u kostimima iz 18. stoljeća predstaviti će i druge izvorne suvenire te prirodnu i kulturnu baštinu svog zavičaja, bogatu tradiciju, način življenja, ljude i običaje Podbiokovlja, pripovijedajući zavičajnim idiomom.

² Na ovom tradicijskom sajmu moći će se vidjeti novi izvorni suvenir Makarske – *14 biskupskih papuča* i ostali izvorni proizvodi učenika te saznati kako se priprema maslinovo ulje, kantarionovo ulje, mirisne vrećice lavande, domaći sapun obogaćen podbiokovskim biljem. Brojni izvorni suveniri moći će se vidjeti i među kiparsko-keramičkim radovima, oslikanim staklenim predmetima, kaširanim i likovnim radovima, zaboravljenim igračkama, ribarskim priborom. Učenici će prirediti interaktivno druženje uz tradicionalne igre i plesove, dramske predstave, a svim posjetiteljima i budućim turistima ponuditi će *turistički vodič* i „*Ričnik zavičajnih riči*“.

- ✓ *pronalezili* materijale o spomeničkoj baštini (knjige, časopisi, mrežne stranice, Gradski muzej)

2. *Razumijevanje – učenici su:*

- ✓ *saželi* podatke o bogatoj baštini te izradili listu najznačajnijih
- ✓ *davali* razlikovne primjere prirodne i kulturne baštine
- ✓ *objašnjavali* tradicionalnu kulturu u svakodnevnom životu

3. *Primjenjivanje – učenici su:*

- ✓ *služili* se primjerima tradicionalnog načina života u zavičaju
- ✓ *prikazali* ljude i običaje Podbiokovlja

4. *Analiziranje – učenici su:*

- ✓ *uspoređivali* materijalnu i nematerijalnu baštinu
- ✓ *organizirali* podatke prema kategorijama tradicionalne i prirodne baštine
- ✓ *integrirali* jedinstvene kulturne i prirodne vrijednosti i potencijale svog zavičaja te ih smjestili u kontekst makarskog turizma

5. *Procjenjivanje – učenici su:*

- ✓ *pretpostavljali* o jedinstvenosti, rijetkosti, starosti, materijalnoj vrijednosti baštine
- ✓ *kritizirali* nedovoljnu brigu o zaštiti baštine
- ✓ *prosudivali* potrebu očuvanja prirodnog i kulturnog naslijeđa

6. *Stvaranje – učenici su:*

- ✓ *izmišljali* turističko-promidžbenu priču *U potrazi za izgubljenom papučom* biskupa Bijankovića
- ✓ *osmislili* scenarij *Sajma sv. Lovre* iz 18. stoljeća, turistički vodič, plakate, katalog izložbe, pano, scenografiju, poseban prilog školskog lista i multimedijalnu prezentaciju projekta
- ✓ *izrađivali* biskupske papuče kao jedinstveni suvenir Makarske, turistički vodič, plakate za oglašavanje *Fjere sv. Lovre*, pozivnice, pano, popratni katalog učeničkog stvaralaštva, multimedijalnu prezentaciju, poseban prilog u školskom listu

Očekivani stupnjevi učenja tijekom provedbe projekta bili su svi stupnjevi nove inačice Bloomove taksonomije, s posebnom usmjerenošću na postizanje viših razina znanja, poput stvaranja. Ono je ponajviše došlo do izražaja u pisanju konačnog sažetka koji su učenici osmislili i prikazali kao turističko-promidžbenu priču u turističkom vodiču, katalogu izložbe, posebnom prilogu školskog lista, scenariju *Fjere sv. Lovre*, ali i izradi autohtonog makarskog suvenira – papuče biskupa Bijankovića iz 18. stoljeća.

4.2 Proizvodi učenja:

Svim proizvodima učenja u ovom projektu svrha je ostvariti ciljeve i zadaće međupredmetne povezanosti jezično-komunikacijskog, prirodoslovnog, tehničkog i umjetničkog područja izvannastavnog odgojno-obrazovnog rada s turističkom kulturom.

Kroskurikulumski je planirana razlikovnost sadržaja, procesa, proizvoda i okružja učenja, čiji su nositelji aktivnosti talentirani ili daroviti učenici iz određenog područja svog interesa: stvaralačko pisanje, govorništvo, gluma, plesanje, oblikovanje, motoričke aktivnosti, praktični rad, ručni rad, upornost, istraživanje, socijalne vještine i sl. Složenost sadržaja i procesa ovog interdisciplinarnog projekta pružila je odgovarajući izazov te prilikom stvaralačkog izražavanja, a uz stvaranje okružja učenja, koje potiče stvaralaštvo i inovativnost, nastali su sljedeći proizvodi učenja:

1. turistički vodič
2. izvorni suveniri
3. pano
4. scenarij scenske prezentacije
5. multimedijalna prezentacija
6. katalog izložbe
7. izložba
8. plakati
9. pozivnice
10. scenografija
11. scenski nastup
12. poseban prilog školskog lista

Projektom *U potrazi za izgubljenom papučom* stvoreno je poticajno okruženje za razvijanje onih osobina u kojima je učenik izrazito sposoban ili darovit te su stvorene pedagoške situacije u kojima je došla do izražaja potpuna potvrda tih osobina. Učenici su pokazali veliku znatiželju za ovim područjem, stvaralačke mogućnosti, domišljatost i sposobnost stvaranja mnogih ideja te sposobnost sagledavanja s različitim motrišta.

4.3. Poduzetnička samoefikasnost:

Ovim je projektom osiguran kontekst za razvoj poduzetničkih ponašanja, vještina i stavova, ali ponajprije razvoj poduzetničke samoefikasnosti. Prema Banduri ona se razvija iz četiri izvora, u kojima se učenicima nastoji usaditi povjerenje u vlastitu poduzetničku kompetenciju (Miljković Krečar, 2010.).

1. *Osobno iskustvo*, kao najznačajniji izvor samoefikasnosti, pruža mogućnost neposrednog iskustva učenika s poduzetništvom koje prožima sve etape projekta.
2. *Učenje po modelu* koje se temelji na opažanju drugih, usporedbi i procjeni osobne učinkovitosti i uspješnosti naspram ostalih. Sudjelovanje učenika na međunarodnom Eko Etno sajmu u zagrebačkoj Areni pružilo je brojne mogućnosti za učenje po modelu upoznavanjem uspješnih poduzetnika, njihovih proizvoda i usluga.
3. *Verbalna persuazija* važan je izvor samoefikasnosti koji predstavlja socijalnu podršku i ohrabrenje drugih u poduzetim aktivnostima, a posebice u njihovoj uspješnosti. U tom smislu snažan učinak na učenike imalo je mišljenje djelatnika Gradskog muzeja Makarska, prema kojima je nastup učenika u Noći muzeja bio jedan od najljepših događaja u njihovoj kulturnoj ustanovi, a izložba učeničkih proizvoda izuzetan estetski doživljaj, s natprosječnom posjećenošću. Događaj su podržali i posjetitelji muzeja te nazočni mediji koji ga opisuju kao *projekt iz kojega bi mogli učiti i odrasli*.
4. *Popratna fiziološka i afektivna stanja*, tj. reakcije povezane s rizikom i neizvjesnošću u poduzetničkim aktivnostima, zahtijevaju psihičku spremnost učenika na nošenje s mogućim neuspjehom. Pritom su značajna očekivanja učenika zasnovana, ponajprije na njihovoj usporedbi i vrednovanju drugih. Teškoće su se javile upravo pri procjeni njihove uspješnosti na Županijskoj smotri učeničkih zadruga gdje su smatrali da zaslužuju plasman na Državnu smotru, što se nije dogodilo. Teško je bilo obrazložiti kriterije prema kojima se nisu plasirali, a Splitsko-dalmatinska županija prepoznala je isti projekt kojim su je i predstavljali na međunarodnom Eko Etno sajmu.

Unutar provođenja projektnih aktivnosti stvoreno je okruženje učenja, koje je uvelike omogućilo razvoj poduzetničke samoefikasnosti i prosocijalno samopotvrđivanje učenika.

5. Vrednovanje i samovrednovanje

Vrednovanje učeničkih aktivnosti i rezultata važno je kako bi učenici razvili svijesti o vlastitim znanjima i stečenim kompetencijama te o važnosti stalnog učenja.

Sudjelovanje učenika na brojnim javnim događanjima, od školske do međunarodne razine, pružilo im je priliku za izražavanje sposobnosti i talenata, ali i za njihovo vrednovanje i samovrednovanje:

- *Dan škole*, OŠ o. Petra Perice, Makarska – za sve učenike, roditelje i djelatnike škole (scenski nastup, prodajna izložba)

- *Obljetnica škole*, OŠ o. Petra Perice, Makarska – za vanjske suradnike škole, učenike, roditelje, djelatnike (multimedijalna prezentacija, prodajna izložba)
- *Noć muzeja*, Gradski muzej Makarska – za sve građane i turiste (scenski nastup, izložba – postav u trajanju mjesec dana)
- *Noć muzeja*, Gradski muzej Makarska – za građane i turiste (multimedijalna prezentacija)
- *Županijska smotra učeničkih zadruga*, Kaštela – za sudionike smotre i posjetitelje trgovačkog centra Emmezeta (scenski nastup, prodajna izložba)
- *Državna smotra Lidrano*, Šibenik – za sudionike smotre (poseban prilog u školskom listu)
- *Međunarodni Eko Etno sajam*, Zagreb – za sudionike sajma i posjetitelje zagrebačke Arene (scenski nastup, multimedijalna prezentacija, prodajna izložba)
- *Međunarodna konferencija o poduzetništvu u obrazovanju*, Zagreb – za sudionike konferencije (multimedijalna prezentacija)

Učenici su se posebno istaknuli originalnošću i kvalitetom svog rada te uloženi naporom, čime su nadmašili očekivanja mnogih. Javna usmena i pisana priznanja za postignuti uspjeh su, uz emocionalnu ugodu, pridonosila podizanju samosvijesti i samopoštovanja, a pod tim se utjecajem razvija osjećaj odgovornosti i sposobnost samoocjenjivanja.

Prilog 1. *Prikaz primjene znanja i ideja iz različitih disciplina:*

Turistička radionica: katedrala sv. Marka

Nekoć se na središnjem gradskom trgu, u samom podnožju katedrale sv. Marka, održavao Sajam sv. Lovre. Ovaj tradicionalni sajam iz 18. stoljeća održavao se 10. kolovoza na dan smrti biskupa Nikole Bijankovića. I danas se njegova grobnica nalazi između glavnog venecijanskog oltara i biskupova sjedala u katedrali sv. Marka, ali je sajam pao u zaborav. Uz biskupovo ime vezane su brojne legende poput one o izgubljenoj papuči. No, lik i djelo biskupa Bijankovića ostavili su neizbrisiv trag u kulturnom naslijeđu grada Makarske. Katedrala sv. Marka, građena prema tlocrtu školjke, nastala je upravo na njegov poticaj. Na znakovit način odužit ćemo se biskupu potragom za njegovom izgubljenom papučom. Članovi turističke radionice istražili su sva mjesta na kojima bi se mogla nalaziti papuča. Izradili su uzorak izgubljene papuče sa smjernicama za potragu. Zamolili su članove svih stvaralačkih radionica u svojoj školi da im pomognu tražiti. Papuča im je poslužila kao putokaz u potrazi i obilasku raskošnih prirodnih i kulturnih ljepota Makarske.

Dramska radionica: franjevački samostan

Naši su se glumci uputili u knjižnicu Franjevačkog samostana kako bi proučili legendu o izgubljenj biskupskoj papuči. Ostali su iznenađeni ispred malih ulaznih vrata u samostan. Nakon što su ga Turci u 15. stoljeću srušili, ponovno je izgrađen, ali s tako malim vratima da ne bi ušao ni Turčin na konju, ako se vrati. U toj knjižnici sačuvala se cijela povijest grada i još mnogo važnih stvari. A možda i papuča? Tražili su papuču pod stećcima, u staroj crkvi, pinakoteci, zbirci umjetničkih djela... Scenskim prikazom potrage, glumci će posjetiteljima muzeja predstaviti franjevački samostan i pokazati pronađenu papuču. To bi im moglo pomoći pri obilasku samostana.

Radionica hrvatskog jezika: Kačićev trg

Možda je tajnu izgubljene biskupske papuče u svojim čuvenim djelima zapisao naš istaknuti pjesnik, prosvjetitelj, čuvar hrvatske riječi u 18. stoljeću, fra Andrija Kačić Miošić. Učenici su tražili posvuda. Obišli su njegovu rodu kuću u Bristu, Franjevački samostan u Zaostrugu, koji čuva zbirku njegovih djela. Čitali su *Razgovor ugodni naroda slovinskoga* u kojem je opjevao povijest hrvatskog naroda i nešto manje poznatu ali važnu *Korabljicu*. Tražeći papuču, izradili su rječnik starih, pomalo zaboravljenih „zavičajnih riči“. Taj će rječnik poslužiti pri boljem razumijevanju našeg zavičajnog govora. Mali književnici napravili su i papuču s ispisanim Kačićevim stihovima, baš onakvu kakvu su vidjeli pokraj njegova spomenika. Ako je žele vidjeti, turisti će morati krenuti u obilazak istoimenog Kačićeva trga i spomenika.

Maslinarska radionica: marijansko svetište Vepric

Vraćajući se iz maslinika mali su maslinari obišli marijansko svetište Vepric. Već 100 godina od njegova nastanka, po uzoru na svetište u Lourdesu, obilaze ga brojni vjernici iz cijeloga svijeta. Pronašli su papuču pokraj potoka koji tuda prolazi. Misle da ju je voda iz potoka spustila iz obližnjeg maslinika. O maslinarstvu naši učenici znaju sve. U njihovoj radionici može se saznati sve o postupku dobivanja maslinova ulja pa i kupiti ovaj izvorni proizvod. No, tajnu pronađene papuče možda će saznati u muzeju ili od nekih budućih posjetitelja Veprica.

Radionica kantarionova ulja: poluotok Sv. Petar

Na Sv. Petru, drugom poluotoku koji uz Osejavu štiti prirodnu gradsku luku, učenici su brali gospinu travu za pripremu kantarionova ulja. Nekad je između ovog poluotoka i glavne plaže bilo jezero s labudovima. Još prije 200 godina na njemu su ostavljali zaražene kugom da tu umru, a danas je Sv. Petar prekrasna park-šuma koja čuva istoimenu crkvicu iz 15. stoljeća. Možda je u

njoj nekad davno biskup Bijanković održavao misu i izgubio papuču koju su učenici pronašli. Izradili su istu takvu papuču kako bi je pokazali posjetiteljima muzeja. Pokazat će im i kako se od gospine trave i maslinova ulja pripravlja kantaronovo ulje, baš onako kako su ga pravile naše bake i prabake. Zbog svojih, od davnina znanih, ljekovitih svojstava, zasigurno će pobuditi veliki interes među turistima. Moći će ga kupiti u našoj radionici, ali i sami napraviti od gospine trave sa Sv. Petra.

Vrtlarska radionica: botanički vrt Kotišina

Naši su vrtlari česti posjetitelji botaničkog vrta u Kotišini, koji obiluje rijetkim biljkama i endemima kao što je biokovsko zvonce. Ovaj vrt osmislio je naš poznati znanstvenik dr. fra Jure Radić. U potrazi za izgubljenom papučom obišli su svaku biljku, tražili u Kaštelu iz 17. st. te rodnoj kući oca Petra Perice, tvorca čuvene pjesme *Zdravo djevo*. Učenici poznaju brojne vrste podbiokovskog bilja, njihova ljekovita svojstva, bilo da se pripravlja kao čajevi, začini jelima ili rabe kao mirisni dodatak u proizvodnji sapuna. U svojoj su radionici izradili i papuču napunjenu lavandom. Ovaj mirisni suvenir zasigurno će dugo podsjećati posjetitelje Makarske na raskošne mirise botaničkog vrta i Podbiokovlja.

Radionica domaćeg sapuna: Mletačka česma

Pokraj katedrale sv. Marka nalazi se i Mletačka česma iz 18. st., gdje su učenici isprobavali djelotvornost svog sapuna „uljika“. Ime je dobio po starom i zaboravljenom nazivu za maslinu, upravo zbog toga što je temeljni sastojak u njegovoj proizvodnji maslinovo ulje. Uz dodatke biokovskog bilja prave se različiti aromatični sapuni. U svojoj radionici izradili su sapun u obliku papuče kakvu su vidjeli ispod povijesnog grba grada Makarske, koji krase Mletačku česmu. U radionici se mogu kupiti neki od mirisnih domaćih sapuna i saznati sve o njihovom nastanku. Njegovu učinkovitost turisti mogu isprobati na Mletačkoj česmi i ujedno potražiti *pravu* papuču.

Ribarska radionica: poluotok Osejava

Loveći ribu na Osejavi mali su ribari pretražili svaki pedelj ovog prekrasnog zelenog poluotoka. Vjeruju kako je i biskup tuda često prolazio uživajući u dugim šetnjama pa je možda tu i izgubio papuču. A možda je pala u more? Loveći ribu, učenici su na koncu ulovili papuču. Misle da je *prava*. Uz pribor za ribolov, u svojoj su ribarskoj radionici izradili i papuču. Izložiti će je u muzeju, a svima koji dođu u njihovu radionicu pokazat će kako uloviti ribu, očistiti je, ispeći i na kraju s njima pojesti. Kada izrade svoj pribor, mogu otići na Osejavu loviti ribu. A možda ulove i papuču?

Radionica tradicionalnih igračaka: Kalalarga

Igrajući se, djeca su obišla svaku kalu u kasnobaroknoj jezgri grada. Tražili su papuču na Lištunu, na Marineti i na koncu je pronašli u Kalalargi koja presijeca staru jezgru grada. Misle kako su je nekad davno pronašla djeca jer su se u njoj nalazili *botuni* za igru. Napravili su istu takvu papuču za svoje *botune*. Posjetiteljima muzeja pokazat će kako su se nekad davno družila i zabavljala djeca i odrasli u Makarskoj i Primorju. Zajedno će oživjeti stare i već pomalo zaboravljene igre. Vjerujemo da će se svi ugodno iznenaditi i dobro zabaviti. A možda će prepoznati i neke igre iz djetinjstva u svom zavičaju? Poučit ćemo ih našim tradicionalnim igrama i pokazati stare igračke izrađene od prirodnih materijala, koje su učenici napravili u svojoj radionici. Svaka kala vodi prema Kačićevu trgu, a od tuda turisti mogu nastaviti obilazak stare gradske jezgre i potražiti papuču u Kalalargi.

Radionica oslikavanja stakla: palača Tonoli

Mali su umjetnici posjetili baroknu palaču Tonoli na rivi i naslikali je na staklu. Obilazeći palaču, ugledali su papuču. Sigurni su kako je i sam biskup u popodnevne sate znao šetati tim prostorima i možda baš tu izgubio papuču. Učenici su je naslikali, a uz brojne suvenire s motivima našega kraja oslikane na staklenim predmetima, izložiti će je u Gradskome muzeju, smještenom u samoj palači Tonoli.

Radionica kaširanja: Malakološki muzej

U podrumu franjevačkog samostana nalazi se svjetski poznati Malakološki muzej u kojem su naši učenici tražili uzorak školjke za kaširanje. Obišli su najbogatiju zbirku školjaka i puževa te zbirku fosila makarskog područja. Vidjeli su više od 3000 izložaka i upoznali njihovu uporabu u povijesti kao hrane, sredstva plaćanja i ornamenta. Posvuda su tražili papuču, čak i u arboretumu koji se tamo nalazi, i pronašli je. Kaširali su je i izložiti će je posjetiteljima u Gradskome muzeju uz druge izvorne suvenire poput kaširane masline, magarca, vinove loze ili ribara. U svojoj radionici rado će ih poučiti tehničari kaširanja, gdje bi mogli i kupiti ili oblikovati svoj suvenir. Najljepši uzorak školjke morat će potražiti u Malakološkom muzeju.

Slikarska radionica: palača Ivanišević

Slikajući palaču Ivanišević na Lištunu, učenici su obišli najljepšu baroknu zgradu u gradu. Vidjeli su papuču za koju misle da je biskupova. Mali su je slikari naslikali i izložiti će je u muzeju. Posjetiteljima će pokazati i druge svoje radove koji dočaravaju ljepotu prirodne i kulturne baštine Makarske. U njihovoj radionici mogu im se pridružiti, izraziti svoje likovno umijeće, kupiti sliku. No, najbolje bi bilo da sami obiđu palaču i vide *pravu* papuču.

Kiparsko-keramičarska radionica: Park prirode „Biokovo“

Tražeci glinu za svoju radionicu, učenici su obišli Park prirode „Biokovo“. Ovaj kameni div kao da je izronio iz mora i razastro se na 20 000 hektara s bogatim biljnim i životinjskim svijetom. U njegovim najdubljim vrtacama i špiljama led se zadržava cijele godine. Još prije 100 godina kada je započeo turizam u Makarskoj, taj se led rezao, tovario na magarce i nosio turistima. Učenici su se popeli na visinu od 1 762 m do vrha Sv. Jure. Tu su mali kipari ugledali papuču, a u svojoj radionici oblikovali istu takvu. Papuča i brojni drugi izvorni suveniri mogu se kupiti u njihovoj radionici. No, valja krenuti u osvajanje biokovskih visina s kojih se pruža čarobnan pogled na naše prelijepe otoke ali i obalu susjedne Italije. Možda se ugleda i papuča?

Radionica tradicionalnih plesova: crkva sv. Filipa

Na rivi, ispred crkve sv. Filipa Nerija iz 18. stoljeća, učenici su uvježbavali tradicionalne plesove. Obišli su ovu prekrasnu kasnobaroknu crkvu i tamo pronašli papuču. Možda ju je pronašla i tamo spremila plesna družina iz vremena biskupa Bijankovića, koji im je i odobrio da se tradicionalni ples kavalkina pleše i u vrijeme korizme. Posjetitelji muzeja moći će uživati u tradicionalnim plesovima, naučiti ih i zajedno zaplesati s našim plesačima. Imat će priliku vidjeti makarsku nošnju i frizure koje su se uz nju nosile. Vidjet će papuču koju su mali folklorashi izradili prema onoj pronađenoj u crkvi sv. Filipa, gdje je mogu i sami potražiti.

Prilog 2. Prikaz stvaralačkog promišljanja i djelovanja učenika:

- papuča s označenim putokazom kulturne baštine	turistička radionica
- kazališne papuče	dramska radionica
- papuča s ispisanim Kačićevim stihovima	radionica hrvatskog jezika
- papuča napunjena maslinama	maslinarska radionica
- papuča napunjena gospinom travom	radionica kantarionova ulja
- papuča napunjena lavandom	vrtlarska radionica
- sapun u obliku papuče	radionica domaćeg sapuna
- papuča ukrašena školjkama	ribarska radionica
- papuča napunjena igračkama	radionica tradicijskih igračaka
- papuča oslikana na staklu	radionica oslikavanja stakla
- kaširana papuča	radionica kaširanja
- slika papuče	slikarska radionica
- keramička papuča	kiparsko-keramičarska radionica
- papuča ukrašena motivima s narodne nošnje	radionica tradicijskih plesova

Prilog 3. *Prikaz stvaralačke primjene znanja i ideja iz različitih disciplina:**Dobošar: katedrala sv. Marka – turistička radionica*

- Irena:* Mi smo obišli sve krasote Makarske naše i napravili putokaz za sve putnike koji pohode naš grad.
- Marina:* A u katedrali svetoga Marka, odma' tamo između venecijanskog oltara i biskupskog sjedala, di je grob biskupa Bijankovića, našli smo papuču.
- Irena:* Mi Van mislimo da je to ona njegova izgubljena papuča, kako legenda kaže.
- Marina:* Sigurno je njegova jerbo je on zaslužan za izgradnju katedrale, a i stara jezgra grada izgrađena je prema njegovoj zamisli.
- Irena:* Zato smo zamolili sve ove radione koje su se prijavile za sajam, da najprvo potraže papuču.
- Marina:* Uzmite i Vi jedan putokaz, more Van tribat kad budete obilazili Makarsku!
- Roko:* Možda je prava! Ponit ću jedan putokaz za moje goste!

Dobošar: franjevački samostan – dramska radionica

- Zajedno:* Izgubljena papuča... Idemo u samostan... (Nalaze se ispred samostanskih vrata)
- Anđela:* Tako velik samostan, a tako mala vrata! (Čuđenje, nevjerica)
- Iva N.:* U 16. stoljeću Turci su srušili samostan...
- Jelena:* Pri obnovi su se napravila mala vrata...
- Ana:* Kako se Turci ne bi vratili... (Ulaze u biblioteku)
- Iva N.:* Koliko knjiga?!
- Iva D.:* Je li ovdje naša papuča?
- Ana:* Teške li su?!
- Anđela:* Cila povist grada je tu... (Ugledaju stećke, dive se)
- Jelena:* Potražimo papuču među stećcima! (Traže, ali papuče nema. Ulaze u pinakoteku, oduševljenje viđenim je na vrhuncu, razgledavaju u svečanoj tišini)
- Jelena:* Koje li lipote!
- Anđela:* Judi, evo je papuča!!!
- Roko:* Ova kazališna družina nosi puno papuča! Koja je prava?

Dobošar: Kačićev trg – radionica hrvatskoga jezika

Marija „djevojčica“: Naša se družina dositila potražiti je li šta o biskupovoj papuči zapisa naš istaknuti pjesnik i prosvjetitelj fra Andrija Kačić Miošić. Čitajući *Razgovor ugodni naroda slovinskoga*, bilježili smo stare, pomalo zaboravljene riči ter načinili *Ričnik zavičajnih riči*. (Pokazuje rječnik)

Roko (uzima i prolista vrlo kratko rječnik): Lipo, lipo. Ali, doma ću ga proštudirat. Sada me zanima jeste vi našli papuču?

Marija „djevojčica“ (nasmiješena i vidno uzbuđena): Ja san je pronašla! Uputila san se neku večer na Kačićev trg do fra Andrijina spomenika. I čudo se dogodilo! (krene prema sredini prostorije i obraća se puku) Vodila san razgovor ugodni s Andrijon Kačićen Miošičen! Ne znan ni sama kako se to zbilo. Možda je Slovinkinja vila, o kojoj fra Andrija i piva, tu noć bacila svoj prah na njega i podarila mu da prozbori.

Petar „Kačić“ (stoji na stolici s bilježnicom i olovkom onako kako je spomenik i napravljen): Da si mi zdrava i vesela, divojčice!

Marija „djevojčica“ (iznenađeno): Zdravi bili, fra Andrija!

Petar „Kačić“: A zašto se ti sama po mraku oko mene motaš?

Marija „djevojčica“: Tražin biskupovu papuču.

Petar „Kačić“: Zašto baš tu oko mene?

Marija „djevojčica“: Tako smo se razdilili u našoj družini. Niki su pošli u vašu rodnu kuću u Brist.

Petar „Kačić“ (raznježeno): Moju rodnu kuću u Bristu?! Znadeš li ti, divojčice, da san se ja tamo rodio početkon 18. vika. Eeeeeeeee, i tamo proveo svoje najlipše dane ditiinjstva.. E lipi moj Brist.

Marija „djevojčica“: A znate fra Andrija, niki su pošli i u franjevački samostan u Zaostrog di se čuva zbirka vaših djela.

Petar „Kačić“ (ponosno): I triba da se tamo čuva. Jerbo, kako san justo na pola 18. vika doša u samostan u Zaostrog, tu san i proživija svoje posljednje desetljeće života. Tad san i napisa..

Marija „djevojčica“: Znan, *Razgovor ugodni naroda slovinskoga*.

Petar „Kačić“: Jesan, ali ne zaboravi i *Korabljicu*. Možda je među pukon manje čitana, ali nije zato manje važna.

Marija „djevojčica“: *Korabljicu* nisan čitala, ali obećajen van da oću. Čitan cili božji dan vašu *Pismaricu*, evo me i noć uvatila pa san vas zato vako kasno pohodila ne bi li kod vas papuču našla.

Petar „Kačić“: Razumin, razumin, jerbo puno san ja tu hrvatskih junaka opivao.

Marija „djevojčica“: Aaaaa, kad vi tolika znanja imate, tila bi vas priupitat' nešto.

Petar „Kačić”: Ako odgovora znaden, znat ćeš i ti.

Marija „djevojčica”: Ma, već san van rekla da tražin biskupovu papuču. Znete li vi možda je li tu digod?

Petar „Kačić” (usmjerava je rukom ili kretnjom glave): Evo, tu je, podno mene s live bande. Triba samo dobro otvorit oči.

Marija „djevojčica” (ushićeno): Našla san je! (uzima papuču) O, fala van najlipša, fra Andrija! (gleda papuču) Ma, evo su na njoj i vaši stihovi. (čita s papuče) Svin delijan..

Petar „Kačić” (pridružuje joj se tako da zajedno govore): ...pisma na poštenje, Bog nam dao zdravje i veseje!

Roko: Mogla bi bit na Kačiću! Uzmi jedan „Ričnik zavičajni riči“!

Dobošar: marijansko svetište Vepric – maslinarska radionica

Antonija: Mi Van nosimo domaće maslinovo uje. Prava likarija! Sami smo ga pripravili. Imamo svoj maslinik, kupimo masline.

Laura: A kad smo se vraćali iz maslinika, u Vepricu smo našli papuču punu maslina!

Antonija: Mora da ju je voda iz potoka spustila iz maslinika!

Laura: Svake godine se tu okuplja narod sa sviju strana, a eto mi bili sritne ruke i našli papuču. Kupite uja, zdravo je!

Roko: Kad je pravo, uzmi jednu botiju za mater mi!

Dobošar: poluotok Sv. Petar – radionica kantarionova ulja

Antonija: Evo pravoga kantarionova uja! Pripravili smo ga od gospine trave s našega Svetoga Petra i od pravoga maslinova uja.

Martina: Baš onako kako su ga naši stari pravili, 40 dana na suncu i imate likariju za puno bolesti!

Antonija: A kad smo bili na Svetom Petru po gospinu travu, našli smo papuču. Pa smo mislili, kako je tamo crkvica svetoga Petra, da je biskup tamo drža misu i možda izgubio papuču!

Martina: Kupite, more Van tribat’!

Roko: Nikad se ne zna!

Dobošar: botanički vrt Kotišina – vrtlarska radionica

Tomislav: Kupite mirišljavu lavandu, vonjat’ će Vam sva roba, a nećete imat moljaca!

Lidija: Imamo mi u našem vrtu i drugog biokovskog bilja, za čajeve, začine, samo dođite, pravi mali botanički vrt!

Tomislav: A bili smo mi i u pravome botaničkome vrtu u Kotišini. Tamo Van ima svega. Obišli smo svaku biljku.

Lidija: Kad pokraj lavandina grma papuča! Puna lavande! Ista ovaka! Uzmite!

Roko: More jedna za moljce, a i kuća će vonjat'!

Dobošar: Mletačka česma – radionica domaćeg sapuna

Hajdi: Mi Van nosimo pravi domaći sapun. Zove se *uljika*, a ime je dobio po maslini, baš zato što ga pravimo od maslinova uja. Imamo ga s purom, za lipši ten, s mirisnim biokovskim biljem, lavandom, kaduljom...

Ivan: Provali smo ga na Mletačkoj česmi. Kad tamo, ispod grba grada Makarske, papuča!

Hajdi: Napravili smo istu od sapuna. Eto, kupite sapun, pođite ga probat' na Mletačku česmu pa ćete vidit i papuču.

Roko: Kupi jedan sapun za moju gospu pa idemo dalje!

Dobošar: poluotok Osejava – ribarska radionica

Ante: Mi Van nosimo pribor za lovit' ribu!

Ivan: Moremo i Vas naučit' kako se pravi!

Ante: Morete s nama na Osejavu lovit' ribu. Sve ćemo Van pokazat', kako se lovi riba, čisti, sprema.

Ivan: Napraviti ćemo pravu gozbu!

Ante: Mi smo ulovili i papuču!

Ivan: Biskup je sigurno često bia u šetnji po Osejavi, nekako mu je ispala papuča, a mi smo je ulovili!

Roko: Kupi pribor, sutra ćemo na Osejavu lovit' ribu!

Dobošar: Kalalarga - radionica tradicionalnih igračaka

Dobošar: Šta vi tu radite?

Josipa: Igramo se na laštik! *Jure:* na fis-klis! *Luka:* na korač! *Aneta:* na botune!...

Dobošar: Pa tu se igrate?

Marijana: A di ćemo? Bili smo u svim kalama, na Lištunu, na Marineti, Kalalargi, svugdi smetamo!

Ante: A mi smo pronašli papuču u Kalalargi! Ista je ovaka kaku smo napravili!

Kate: Napravili smo i sami svoje igračke. Morete se s nama igrat! Dođite!

Roko: Kupi pic-klic, posli ćemo se igrat u Kalalargi!

Dobošar: palača Tonoli - radionica oslikavanja stakla

Iva: Mi Van nosimo svakojaki' oslikani' ukrasa od cakla!

Lucija: Imamo mi još puno toga, ako dođete u našu radionu morete i Vi nešto naslikat'. A kupit' morete svašta!

Iva: Mislili smo naslikat' i ovu krasnu palaču Tonoli pa smo isprid palače sinjali papuču i naslikali je na caklu!

Lucija: Ova je sigurno prava!

Iva: Nije nego ova!

Lucija: Ovaka je bila!

Roko: Eto, taka mi triba za moju ponistru!

Dobošar: Malakološki muzej – radionica kaširanja

Marija: Pogledajte ove papuče! A da Van je vidit' kaku smo maslinu napravili, vinograd, magarca, ribara. Samo dođite u našu radionu, naučit' ćemo i Vas kako se to radi!

Viktorija: Mislili smo i školjku izradit', pa smo otišli u Malakološki muzej. Kad tamo preko 3000 tisuće školjaka. Nismo se mogli odlučit'. A kad smo sinjali papuču, napravili smo i' puno.

Marija: Kupite jednu, prava je biskupska!

Roko: Lipa je! Napravite mi i drugu, tako da imam par!

Dobošar: palača Ivanišević – slikarska radionica

Mihaela: Kupite sliku! Imamo svega, evo maslina, Kačić... Dođite u našu radionu ima još puno toga, morete birat' šta Van drago!

Petra: Evo i papuča! Našli smo je kraj Palače Ivanišević kad smo tamo slikali. To Vam je najlipša barokna zgrada u gradu. Otiđite tamo, vidit' ćete da je i papuča prava!

Roko: Taman lipo za moj tinel, uzmi je!

Dobošar: Park prirode „Biokovo“ – kiparsko-keramičarska radionica

Petra: Evo svakojaki' ukrasa! Imamo mi i morsku amforu, sviću ujanicu, grb Makarske, svega blaga u našoj radioni!

Mišela: Naučit' ćemo i Vas, ako dođete, kako se to radi, peče. Morete provat' nešto napravit', i kupit' šta Van drago!

Petra: Glinu smo išli tražit' čak na Biokovo. Popeli smo se sve do Svetog Jure. Glinu nismo našli, ali smo vidili naše otoke, čak i Italiju.

Mišela: A vidili smo i papuču, pa smo je napravili. Odaberite jednu, svaka je prava!

Roko: More bit' da i je, ponesi jednu!

Dobošar: crkva sv. Filipa - radionica tradicionalnih plesova

Dobošar: Di ste to naučili?

Lucija: Tamo na rivi ispred crkve svetog Filipa Nerija! Svaki dan smo plesali!

Marijan: I u vrime korizme, jer je Biskup to odobrio!

Keti: Tamo smo našli njegovu papuču!

Marta: I mi smo napravili istu taku!

Roko: Lipo, lipo!

6. Zaključak:

Kroskurikulumskim planiranjem i povezivanjem različitih područja izvannastavnog odgojno-obrazovnog rada, omogućeno je interdisciplinarno razumijevanje, integriranje znanja i razmišljanja. To podrazumijeva suradnju svih članova projektnog tima koji nalazi međupredmetnu temu, utvrđuje interdisciplinarnu veze, planira tijek rada i zajedno realizira projektne zadatke. Nastavnim scenarijem osmišljenim na temelju integracije odgojno-obrazovnih sadržaja i njihovim povezivanjem sa životnim okruženjem učenika, omogućeno je stvaralačko promišljanje i djelovanje, odnosno postizanje viših razina znanja. Cjelovitim usvajanjem nastavnih sadržaja učenike se potiče na kritičko promišljanje i učinkovitu primjenu znanja iz različitih disciplina. U takvom okruženju učenja, koje potiče stvaralaštvo i inovativnost, učenici su pokazali domišljatost i sposobnost stvaranja mnogih ideja i proizvoda učenja. Unutar odabrane strategije odgojno-obrazovnog rada osiguran je kontekst za razvijanje poduzetničkih ponašanja, vještina i stavova, ali ponajprije razvoj poduzetničke samoefikasnosti te pripremanje učenika za cjeloživotno učenje.

Literatura:

1. Churches, A. (2008.): *Bloom`s Taxonomy Blooms Digitally*, Educators`eZine: <http://www.techlearning.com/showArticle.php?articleID=196605124>
2. Institut za društvena istraživanja (2007.): *Ključne kompetencije „Učiti kako učiti“ i Poduzetništvo“ u Osnovnom školstvu Republike Hrvatske*, Zagreb: Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja.
3. Klippert, H. (2001.): *Kako uspješno učiti u timu*, Zagreb: Educa.
4. Miljković Krečar, I. (2010.): Razvoj poduzetničkih kompetencija u sustavu cjeloživotnog obrazovanja. *Napredak* 151 (03-04): 417-431.

5. *Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje*, (2010.): Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Zagreb.
6. Papatnik, A., Glodež, S., Gumzej, G.I., Brglez, T. (2008.): Konceptualne i kurikularne osnove međupredmetne korelacije u funkciji projektnoga nastavnog rada. *Školski vjesnik* 57 (03-04): 311-319.
7. Terhart, E. (2001.): *Metode poučavanja i učenja*, Zagreb: Educa.

Mirjana Radalj*

La pianificazione intercurricolare e il legame con il lavoro educativo extrascolastico

UDK 373.3.014.5:379.8-053.5
Articolo compilativo

Ricevuto: 24. 12. 2011.
Accettato per la pubblicazione: 15. 2. 2012.

Riassunto: *Il coinvolgimento degli alunni nelle forme di studio attivo e interdisciplinare, incentrate sull'approccio integrato dei contenuti delle varie attività extrascolastiche, accresce la loro motivazione nell'impegno personale nell'acquisizione del sapere e nello sviluppo delle abilità. Una simile forma di interazione interdisciplinare e composita richiede la collaborazione tra tutti i responsabili delle attività extrascolastiche facenti parte del progetto che sono tenuti a realizzare insieme la pianificazione intercurricolare e a incentivare l'integrazione tout court. Con una storia didattica-metodologica ben congegnata gli alunni vengono ulteriormente motivati nell'acquisizione, consolidamento e l'impiego del sapere dei vari settori del lavoro educativo. Con il compito previsto dal progetto (è la strategia più adatta nel lavoro educativo) gli alunni vengono incentivati a pensare in maniera critica e creativa e a un'applicazione fruttuosa del sapere e delle idee delle varie discipline. Durante l'implementazione della strategia scelta l'attenzione viene posta in particolar modo sulla realizzazione degli obiettivi legati allo sviluppo dell'intraprendenza ovvero allo sviluppo delle competenze imprenditoriali degli alunni.*

Parole chiave: *storia didattica-metodologica, legami d'integrazione, pianificazione intercurricolare, competenze imprenditoriali, compiti progettuali.*

* Mirjana Radalj, pedagoginja
OŠ o. Petra Perice,
Makarska
mirjana.radalj@skole.hr

* Mirjana Radalj, pedagogue
Fr. Petar Perica Primary
School, Makarska
mirjana.radalj@skole.hr

* Mirjana Radalj, pedagoga
Scuola elementare Petar
Perica, Makarska
mirjana.radalj@skole.hr

Renata Ruić*

Kriterij ocjenjivanja nastavnika biologije i kemije

UDK 371.26:54(047.31)

371.26:57(047.31)

Prethodno priopćenje

Primljeno: 16. 1. 2012.

Prihvaćeno: 20. 2. 2012.

Sažetak: Rad prikazuje rezultate empirijskog istraživanja kriterija ocjenjivanja na temelju mišljenja nastavnika kemije i biologije u osnovnoj i srednjoj školi. Istraživanje je provedeno s 212 nastavnika iz cijele Hrvatske, čija su mišljenja prikupljena posebno konstruiranim upitnikom koji se sastoji od otvorenih i zatvorenih pitanja te skale sudova. Istraživanjem su obuhvaćeni nastavnici koji su završili nastavnički studij te oni s nenastavničkim studijem koji su naknadno završili dopunsko pedagoško-psihološko i metodičko obrazovanje. Cilj istraživanja bio je utvrditi čemu je prilagođen kriterij ocjenjivanja nastavnika, što utječe na njega te postoji li razlika u kriteriju ocjenjivanja s obzirom na godine radnog staža i vrstu diplomskog studija.

Rezultati pokazuju da nastavnici, ovisno o učeniku ili situaciji, prilagođavaju kriterij ocjenjivanja. Većina nastavnika smanjila je kriterij zbog povećanog pritiska javnosti, roditelja i prosvjetne vlasti te nastalih promjena u društvu. Ne postoji statistički značajna razlika u ponašanju i stavovima između nastavnika biologije i kemije ili između nastavnika koji su završili nastavnički studij i onih koji su stekli pedagoške kompetencije nakon završenog dopunskog pedagoško-psihološkog i metodičkog obrazovanja. Postoje statistički značajne razlike među ispitanicima s različitim brojem godina staža. Naime, mlađi ispitanici do deset godina staža ne osjećaju pritisak roditelja i prosvjetnih vlasti pri ocjenjivanju te ne smanjuju kriterij ocjenjivanja zbog općeg trenda u društvu za razliku od starijih kolega.

Ključne riječi: nastavnik, vrednovanje, kriterij ocjenjivanja, biologija, kemija
